

Briuselis, 2022 m. gruodžio 2 d.
(OR. en)

15255/22

POLMAR 76
POLGEN 155
CONUN 302
COMAR 58
MARE 68
MAR 218
TRANS 742
ENER 633
ENV 1208
SUSTDEV 205
PECHE 478

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinų atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: Tarybos išvadų dėl tarptautinio vandenynų valdymo projektas
– Patvirtinimas

2022 m. rugsėjo 14 d. posėdyje ir spalio 19 d. bei lapkričio 15 d. neformaliose vaizdo konferencijose Jūrų klausimų darbo grupė (integruota jūrų politika) išnagrinėjo pirmininkaujančios valstybės narės parengtą Tarybos išvadų dėl tarptautinio vandenynų valdymo projekto tekstą. Remiantis šiomis diskusijomis parengta galutinė teksto redakcija, kuriai Jūrų klausimų darbo grupė pagal neformalių rašytinių konsultacijų procedūrą pritarė 2022 m. lapkričio 28 d., išdėstyta šio pranešimo priede.

Nuolatinų atstovų komiteto prašoma patvirtinti pasiektą susitarimą dėl šio Tarybos išvadų dėl tarptautinio vandenynų valdymo projekto ir rekomenduoti Tarybai jį patvirtinti 2022 m. gruodžio 13 d. Bendrųjų reikalų tarybos posėdžio darbotvarkės A punktu.

Tarybos išvadų dėl tarptautinio vandenynų valdymo
siekiant saugių, apsaugotų, švarių, gyvybingų ir tvariai valdomų vandenynų ir jūrų projektas

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA:

- 2008 m. gruodžio 8 d., 2009 m. lapkričio 16 d., 2010 m. birželio 14 d., 2011 m. gruodžio 19 d., 2012 m. gruodžio 11 d., 2013 m. birželio 25 d. ir 2014 m. birželio 24 d. Tarybos išvadas dėl integruotos jūrų politikos¹;
- 2017 m. balandžio 3 d. Tarybos išvadas „Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų darnaus valdymo darbotvarkė“²;
- 2017 m. gegužės 15 d. Tarybos išvadas dėl čiabuvių tautų³;
- 2018 m. birželio 26 d. Tarybos išvadas dėl Europos Sąjungos jūrų saugumo strategijos (ESJSS) veiksmų plano peržiūros⁴;
- 2019 m. birželio 17 d. Tarybos išvadas „ES veiksmai taisyklėmis grindžiamam daugiašališkumui stiprinti“⁵;
- 2019 m. lapkričio 19 d. Tarybos išvadas dėl vandenynų ir jūrų⁶;
- 2019 m. gruodžio 9 d. Tarybos išvadas dėl ES Arkties politikos⁷;
- 2019 m. gruodžio 10 d. Tarybos išvadas „Sukurti tvarią Europą iki 2030 m. Iki šiol padaryta pažanga ir tolesni veiksmai“⁸;

¹ Dok. 16503/1/08 REV 1, 15175/1/09 REV 1, 10300/10, 18279/11, 16553/12 + COR 1, 10790/13 ir 11204/14.

² Dok. 8029/17.

³ Dok. 8814/17.

⁴ Dok. 10494/18.

⁵ Dok. 10341/19.

⁶ Dok. 14249/19.

⁷ Dok. 14952/19.

⁸ Dok. 14835/19.

- 2020 m. birželio 5 d. Tarybos išvadas „ES vandens transporto sektorius. Ateities perspektyvos: neutralaus anglies dioksido poveikio, be avarijų, automatizuoto ir konkurencingo ES vandens transporto sektoriaus kūrimas“⁹;
- 2020 m. spalio 19 d. Tarybos išvadas dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“¹⁰;
- 2020 m. spalio 23 d. Tarybos išvadas „Biologinė įvairovė. Būtinybė skubiai imtis veiksmų“¹¹;
- 2021 m. sausio 25 d. Tarybos išvadas „Diplomatija klimato ir energetikos srityse. Europos žaliojo kurso išorės aspekto įgyvendinimas“¹²;
- 2021 m. gegužės 26 d. Tarybos išvadas dėl darnios mėlynosios ekonomikos: sveikatos, žinių, gerovės, socialinės lygybės¹³;
- 2021 m. birželio 10 d. Tarybos išvadas „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“¹⁴;
- 2021 m. birželio 22 d. Tarybos išvadas dėl jūrų saugumo¹⁵;
- 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos išvadas dėl vandens klausimo ES išorės veiksmų srityje¹⁶;
- 2022 m. vasario 28 d. Tarybos išvadas „ES diplomatija klimato srityje. Spartesnis Glazgo rezultatų įgyvendinimas“¹⁷;
- 2022 m. birželio 10 d. Tarybos išvadas dėl Europos misijų¹⁸;
- 2022 m. liepos 18 d. Tarybos išvadas dėl naujų ES akvakultūros strateginių gairių¹⁹;

⁹ Dok. 8648/20.

¹⁰ Dok. 12099/20.

¹¹ Dok. 12210/20.

¹² Dok. 5263/21.

¹³ Dok. 9153/21.

¹⁴ Dok. 9419/21.

¹⁵ Dok. 9946/21.

¹⁶ Dok. 14108/21.

¹⁷ Dok. 6120/22 + COR 1.

¹⁸ Dok. 10124/22.

¹⁹ Dok. 11496/22.

- 2022 m. spalio 24 d. Tarybos išvadas „Pasirengimas 27-ajai Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijai (COP27)“²⁰;
 - 2022 m. spalio 24 d. Tarybos išvadas dėl Biologinės įvairovės konvencijos²¹;
1. PALANKIAI VERTINA 2-osios JT konferencijos dėl vandenynų sėkmę ir rezultatus, taip pat 2022 m. liepos 21 d. JT rezoliuciją A/RES/76/296, kurioje patvirtinta 2-ojoje JT konferencijoje dėl vandenynų priimta deklaracija „Mūsų vandenynas, mūsų ateitis, mūsų atsakomybė“ (Lisabonos deklaracija), kuria pradedamas naujo tarptautinio veikslių vandenynų srityje skyriaus įgyvendinimas; RAGINA ją visapusiškai įgyvendinti ir šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA ES bei jos valstybių narių pateiktą savanoriškų įsipareigojimų sąrašą; taip pat PALANKIAI VERTINA 2022 m. vasario mėn. įvykusiame aukščiausiojo lygio susitikime „Vienas vandenynas“ priimtus Bresto įsipareigojimus dėl vandenynų, 2024 m. Graikijos vykdysimą 9-osios konferencijos „Mūsų vandenynas“ organizavimą ir Prancūzijos bei Kosta Rikos pasiūlymą 2025 m. surengti kitą JT konferenciją dėl vandenynų;
 2. TEBĖRA labai SUSIRŪPINUSI dėl pasaulinės ekstremaliosios situacijos, su kuriomis susiduriama vandenynų atžvilgiu, ir dėl to, kad kolektyviai nepavyko iki 2020 m. pasiekti JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. 14.2, 14.4 ir 14.5 darnaus vystymosi tikslų (DVT) uždavinių; PALANKIAI VERTINA JT Ekonominės ir Socialinės Tarybos ir Aukšto lygio politinio forumo darnaus vystymosi srityje 2022 m. sesijos aukšto lygio posėdyje priimtą ministrų deklaraciją, kurioje dar kartą ryžtingai patvirtintas įsipareigojimas išsaugoti ir tausiai naudoti bei tvariai valdyti vandenynus, jūras bei jūrų išteklius ir ryžtingai imtis skubių veikslių, kad būtų padidintas veikslių vandenynų srityje mastas siekiant paspartinti visų 14-ojo DVT uždavinių įgyvendinimą;

²⁰ Dok. 13994/22.

²¹ Dok. 13975/22.

3. PABRĖŽIA 14-ojo DVT ir kitų DVT, visų pirma 2-ojo DVT dėl apsirūpinimo maistu saugumo, 6-ojo DVT dėl švaraus vandens, 7-ojo DVT dėl įperkamos ir švarios energijos, 8-ojo DVT dėl deramo darbo ir ekonomikos augimo, 12-ojo DVT dėl tvaraus vartojimo ir gamybos, 13-ojo DVT dėl klimato kaitos, 15-ojo DVT dėl gyvybės sausumoje ir 17-ojo DVT dėl partnerystės siekiant tikslų tarpusavio sąsajas ir sinergijas; PRIMENA, kad norint įvykdyti šiuose DVT nustatytus uždavinius reikia laikytis kompleksinio požiūrio, be kita ko, daug dėmesio skirti mažiausiai išsivysčiusiems šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms;
4. PALANKIAI VERTINA TAI, kad vadovaujantis Europos žaliuoju kursu pristatytas Bendras komunikatas dėl ES tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkės „Krypties į tvarią mėlynąją planetą nustatymas“²², kuriuo įrodomas tvirtas ES ir jos valstybių narių angažavimasis su vandenynais susijusioje srityje; AKCENTUOJA, kad ši darbotvarkė yra ES atsako į JT Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. dalis;
5. PRIMENA, kad tvari, konkurencinga ir novatoriška mėlynoji ekonomika yra neatsiejama visapusiško ir tarpsektorinio požiūrio į vandenynų valdymą dalis; PRIPAŽIŠTA, kad novatoriškos technologijos yra itin svarbus perėjimo prie tvarios mėlynosios ekonomikos ir žaliųjų darbo vietų kūrimo veiksnys;
6. PRIPAŽIŠTA, kad didesnės privačiosios ir viešosios investicijos yra būtinos siekiant pereiti prie tvaraus integruoto vandenynų valdymo bei mėlynosios ekonomikos ES ir visame pasaulyje; PABRĖŽIA tvarių finansavimo priemonių svarbą propaguojant ir spartinant šią pertvarką; PALANKIAI VERTINA pagal Jungtinių Tautų aplinkos programos finansinę iniciatyvą (UNEP-FI) atliekamą darbą siekiant remtis tvarios mėlynosios ekonomikos finansavimo principais, taip pat tai, kad pradėtas antrasis iniciatyvos „BlueInvest“, tvarios mėlynosios ekonomikos partnerystės pagal programą „Europos horizontas“ ir naujos „InvestEU“ mėlynosios ekonomikos iniciatyvos įgyvendinimo etapas;
7. DAR KARTĄ PATVIRTINA tvirtą ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą atlikti svarbų vaidmenį pasauliniu mastu siekiant apsaugoti, išsaugoti, atkurti ir tvariai bei teisingai naudoti pasaulio vandenynus imantis toliau išvardytų veiksmų.

²² JOIN(2022) 28 final.

I. Tarptautinio vandenynų valdymo sistemos stiprinimas

8. DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad, kaip nurodyta 2021 m. gruodžio 21 d. JT rezoliucijoje A/RES/76/72, Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje (UNCLOS) nustatyta teisinė sistema, kuria remiantis turi būti vykdoma visa veikla vandenynuose ir jūrose; taip pat PAKARTOJA, kad tarptautinis angažavimasis pasitelkiant tvirtą taisyklėmis grindžiamą daugiašališkumą yra labai svarbus norint pasiekti svarių rezultatų gerinant tarptautinį vandenynų valdymą;
9. ATKREIPIA DĖMESĮ į esminę pažangą, padarytą Tarpvyriausybinės konferencijos dėl tarptautinės teisiškai privalomos priemonės pagal UNCLOS dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo 5-osios sesijos pirmajame posėdyje; PALANKIAI VERTINA aukščiausiojo lygio susitikime „Vienas vandenynas“ suformuotos Didelio užmojo koalicijos dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų biologinės įvairovės ir Mėlynųjų šalių lyderių grupės vaidmenį telkiant pastangas, kad būtų sudaryta plataus užmojo sutartis; RAGINA sparčiai užbaigti derybas ir IŠLIEKA pasiryžusi pasinaudoti visais ES diplomatiniais švertais ir informavimo pajėgumais, kad būtų nedelsiant pasiektas plataus užmojo veiksmingas susitarimas;
10. DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad vienas iš veiksmingo ir efektyvaus tarptautinio vandenynų valdymo prioritetų yra stiprinti ir koordinuoti esamas daugiašales tarptautines bei regionines priemones pagal UNCLOS, kuriomis siekiama geresnio tarpusavio bendradarbiavimo ir didesnio suderintumo; LAIKOSI NUOMONĖS, kad ES ir jos valstybės narės, visų pirma imdamosi diplomatinių veiksmų, turėtų akcentuoti poreikį gerinti priemonių, dėl kurių susitarta pagal tarptautinio vandenynų valdymo sistemą pagal UNCLOS, stebėseną ir laikymąsi;

11. RAGINA ES ir valstybes nares, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją, imtis veiksmų, kuriais dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis būtų užtikrinta, kad visos valstybės, ypač tos, kurios naudoja viešuosius registrus, laikytųsi savo tarptautinių įsipareigojimų, nustatytų atitinkamose tarptautinėse konvencijose, ir tokius veiksmus remti;
12. AKCENTUOJA jūrinių teritorijų planavimo (JTP), grindžiamo į ekosistemas orientuotu valdymo metodu, vaidmenį padedant siekti išsaugojimo ir atkūrimo uždavinių, švelninant ir kuo labiau sumažinant žalingą žmogaus veiklos poveikį pakrančių teritorijose ir atviroje jūroje, taip pat jo indėlį į konkurencingą ir tvarią mėlynąją ekonomiką; PRIPAŽŪSTA, kad ES ir jos valstybės narės įgijo didelės patirties šioje srityje, ir ATKREIPIA DĖMESĮ į pažangą, padarytą įgyvendinant JTP pasaulinę iniciatyvą; šiuo atžvilgiu RAGINA Komisiją su UNESCO Tarpvyriausybine okeanografijos komisija (IOC-UNESCO) pradėti įgyvendinti naujas bendras penkerių metų veiksmų gaires siekiant propaguoti JTP visame pasaulyje;

Jūrų biologinės įvairovės apsauga ir išsaugojimas

13. TEBĖRA labai SUSIRŪPINUSI dėl riboto Aičio tikslų įgyvendinimo pagal Biologinės įvairovės konvenciją; PRIMENA, kad Tarpvyriausybinė mokslinė politinė biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platforma (IPBES) 2019 m. visuotinio vertinimo ataskaitoje nurodė, kad būtini skubūs transformaciniai pokyčiai, ir PALANKIAI VERTINA jos naują ataskaitą dėl vertybių vertinimo, kuriose pabrėžiama, kad būtina gamtinių vertybių įvairovę įtraukti į politinius bei ekonominius sprendimus, ir dėl tvaraus naudojimo, kuriose prašoma intensyvinti laukinių rūšių valdymo pastangas; PRIMYGTINAI RAGINA atsižvelgti į šiose ataskaitose pateiktas rekomendacijas ir įtraukti gamtinių vertybių įvairovę į politinius bei ekonominius sprendimus;

14. RAGINA parengti plataus užmojo, išsamią ir transformatyvią laikotarpio po 2020 m. pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, kurią būtų galima priimti Biologinės įvairovės konvencijos šalių penkioliktosios konferencijos antrajame posėdyje, siekiant paskatinti skubius transformacinius pokyčius, kad būtų sustabdytas biologinės įvairovės nykimas ir šis procesas būtų pakeistas priešingu, taip pat kad ne vėliau kaip 2030 m. būtų užtikrintas gamtai palankus pasaulis, įskaitant tikslus pasaulyje išsaugoti bent 30 % vandenynų pasitelkiant veiksmingai ir teisingai valdomus, ekologiniu požiūriu reprezentatyvius ir gerai sujungtus saugomų jūrų teritorijų tinklus, taip pat kitas veiksmingas teritorines išsaugojimo priemones (KVTIP);
15. PRIMENA 2007 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją JT 61/295, kuria priimta Deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių; PRIPAŽĪSTA svarbų čiabuvių tautų, kaip čiabuvių žinių apie jūrų ekosistemas saugotojų, vaidmenį; TEBĖRA įsipareigojusi siekti, kad imantis veiksmų siekiant išsaugojimo ir tvaraus naudojimo, būtų remiamas ir skatinamas čiabuvių tautų bei vietos bendruomenių dalyvavimas, bendradarbiavimas su jomis ir jų įtraukimas;
16. PABRĖŽIA, kad visa apimantis jūrų apsaugos Europos Sąjungoje dokumentas tebėra Jūrų strategijos pagrindų direktyva (JSPD), kuri šiuo metu peržiūrima; PABRĖŽIA, kad atitinkamomis sektorių priemonėmis turėtų būti siekiama kuo skubiau veiksmingiau ir labiau integruotai įgyvendinti Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslus, kad būtų kuo greičiau užtikrinta gera aplinkos būklė;

17. REMIA svarbų ES valstybių narių darbą, atliekamą Tarptautinės jūros dugno institucijos (ISA) sistemoje siekiant nustatyti patikimą reglamentavimo tvarką, taikomą galimai būsimai giliavandenei kasybai, grindžiamai atsargumo principu, taip pat aukščiausiais aplinkos apsaugos standartais ir pakankamomis mokslinėmis žiniomis, siekiant užtikrinti, kad tokia veikla nesukeltų žalingų padarinių jūrų aplinkai rajone, kaip apibrėžta UNCLOS;
18. PABRĖŽIA, kad reikia gilinti mokslines žinias apie gelminę jūrą, visų pirma REMIA Tvarią jūros dugno žinių iniciatyvą, kuria siekiama stiprinti nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių didžiųjų gelminių jūrų rajonų aplinkos apsaugos ir valdymo mokslinį pagrindą, laikantis 2020 m. priimto ISA plano ir JT vandenynų dekadės veiksmų, kad būtų paspartinti moksliniai tyrimai rajone; su pasitenkinimu ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad šią iniciatyvą finansiškai remia ES;
19. AKCENTUOJA, kad buvo atnaujinta politika dėl tvirtesnio ES įsipareigojimo siekti taikaus, tvaraus ir klestinčio Arkties regiono²³, ir PALANKIAI VERTINA tai, kad įsigaliojo Susitarimas, kuriuo siekiama užkirsti kelią neregamentuojamai žvejybai atvirojoje jūroje, vykdomai Arkties vandenyno centrinėje dalyje; DAR KARTĄ PATVIRTINA savo įsipareigojimą visapusiškai įgyvendinti šį Susitarimą;
20. REMIA Arkties jūrų biologinės įvairovės apsaugą, be kita ko, be kitų priemonių, nustatant saugomas jūrų teritorijas ir taikant kitas veiksmingas teritorines išsaugojimo priemones, kuriomis, pasitelkiant atitinkamas organizacijas ir priemones, pavyzdžiui, Arkties tarybą, Tarptautinę jūrų organizaciją (IMO) ir Konvenciją dėl šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos, siekiama mažinti spaudimą Arkties vandenyne;
21. TEBĖRA įsipareigojusi dėti visas pastangas, kad būtų kuo greičiau pasiektas susitarimas dėl trijų didelių naujų saugomų jūrų teritorijų Pietų vandenyne, visų pirma Vedelio jūroje, rytinėje Antarkties dalyje ir aplink Vakarų Antarkties pusiasalį, nustatymo;

²³JOIN(2021) 27 final.

Tausi žvejyba ir akvakultūra

22. PALANKIAI VERTINA sėkmingus 12-osios Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencijos rezultatus, susijusius su svarbiais ilgai laukto istorinio susitarimo dėl subsidijų žvejybai, kuriuo siekiama kovoti su žalingomis subsidijomis, sudarymo pagal JT 14.6 DVT elementais; tai yra svarbus žingsnis į priekį siekiant vandenynų tvarumo; PRIMYGTINAI REIKALAUJA užtikrinti visapusišką jo įgyvendinimą ir RAGINA kuo greičiau į susitarimą įtraukti elementus, susijusius su subsidijomis pertekliniams pajėgumams ir peržvejojimui, dėl kurių dar nesusitarta; REMIA Komisijos pastangas sudaryti plataus užmojo susitarimą, kartu toliau atitinkamos ES politikos, kuria užtikrinama tausī žvejyba;
23. AKCENTUOJA, kad viešasis finansavimas pagal bendrą žuvininkystės politiką yra itin svarbus tausios žvejybos bei jūrų biologinių išteklių išsaugojimo veiksnys, ir kad jis nustatomas bei įgyvendinamas taip, kad nebūtų prisidedama prie perteklinių pajėgumų ir peržvejojimo;
24. DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad ES laikosi visiško neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos (NNN) žvejybos netoleravimo pozicijos, taip pat savo įsipareigojimą siekti, kad pagal 14.4 DVT NNN žvejyba būtų nutraukta; šiuo atžvilgiu REMIA tinkamų IT priemonių plėtojimą siekiant remti ES laimikio sertifikavimo sistemą ir dialogus dėl NNN žvejybos su ES nepriklausančiomis šalimis, sustiprintą tarptautinį ir daugiašalį bendradarbiavimą, įskaitant Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) susitarimo dėl uosto valstybės priemonių visuotinio ratifikavimo ir įgyvendinimo skatinimą, vėliavos valstybių, visų pirma veikiančių kaip atviri šalies vėliavų registrai, tarptautinių įsipareigojimų vykdymą, FAO savanoriškų gairių dėl perkrovimo laikymąsi, veiksmingus kovos su NNN žvejyba mechanizmus visose regioninėse žvejybos valdymo organizacijose (RŽVO), didesnę skaidrumą ir atsekamumą, dalijimąsi informacija ir vykdymo užtikrinimą, taip pat griežtesnę stebėseną, kontrolę ir priežiūrą;

25. AKCENTUOJA, kad svarbu stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą žvejybos valdymo srityje stiprinant pagrindinį RŽVO vaidmenį pagal JT susitarimą dėl žuvų išteklių (UNFSA), ir LAUKIA 2023 m. įvyksiančios UNFSA peržiūros konferencijos rezultatų; dar KARTĄ PATVIRTINA ES įsipareigojimą ir toliau reikalauti, kad regioninės žvejybos įstaigos būtų pertvarkytos į RŽVO, visų pirma Žvejybos rytų vidurio Atlante komitetas ir Vakarų vidurio Atlanto žuvininkystės komisija;
26. AKCENTUOJA, kad reikia tarptautiniu lygmeniu remti vienodų sąlygų sudarymą ir atsakingas bei tvarias vertės grandines tiek žvejybos, tiek prekybos žvejybos ir akvakultūros produktais srityse, kad būtų išlaikytas pramonės konkurencingumas, kartu išsaugant ES apsirūpinimo maistu savarankiškumą laikantis naujos ES politikos dėl atviros, tvarios ir ryžtingos prekybos politikos, taip pat Europos žaliojo kurso ir strategijos „Nuo ūkio iki stalo“;
27. PRIPAŽIŠTA, kad tvari akvakultūra padeda siekti Europos žaliojo kurso ir FAO 2022–2031 m. strategijos Mėlynosios transformacijos iniciatyvos tikslų, taip pat užtikrinti ES apsirūpinimo maistu saugumą; ATKREIPIA DĖMESĮ į FAO vykdomą darbą, susijusį su Tvarios akvakultūros gairėmis, ir RAGINA greitai užbaigti rengti plataus užmojo ir išsamias gaires, kuriose būtų konsoliduojamos visos turimos priemonės bei geriausia praktika ir nustatyti konkretūs tvaraus pasaulinės akvakultūros augimo būdai – šios gairės papildytų Komisijos Tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros 2021–2030 m. strategines gaires; ATKREIPIA DĖMESĮ Į TAI, kad paskelbtas komunikatas „Stipraus ir tvaraus ES dumblių sektoriaus kūrimas“²⁴;

²⁴ COM(2022) 592 final.

II. Vandenynų tvarumo užtikrinimas iki 2030 m.

Vandenynas ir klimato kaita

28. PRIPAŽĮSTA, kad vandenynas atlieka itin svarbų vaidmenį reguliuojant planetos klimatą ir temperatūrą; jis yra pagrindinis planetos anglies dioksido absorbentas ir svarbus jos biologinės įvairovės šaltinis; taip pat jis yra pagrindinis planetos temperatūros reguliuotojas ir apsaugos nuo klimato kaitos pasaulinio poveikio priemonė; TEBĖRA labai susirūpinusi dėl neigiamo ir didėjančio klimato kaitos ir išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų poveikio vandenynams ir su jūrų gyvūnija susijusiai žmogaus veiklai bei pakrančių bendruomenėms, įskaitant jūros vandens temperatūros šuolius, vandenynų atšilimą, rūgštėjimą ir deguonies mažėjimą, ledynų tirpimą, daugiamečio įšalo sluoksnio tirpimą, pasaulinį jūros lygio kilimą ir ekstremalius su jūros lygiu susijusius reiškinius;
29. PRIMENA Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) 2019 m. specialiosios ataskaitos dėl vandenynų ir kriosferos keičiantis klimatui išvadas ir visų trijų darbo grupių indėlį rengiant IPCC šeštąją vertinimo ataskaitą (AR6); PRIMYGTINAI REIKALAUJA, kad rengiant politiką ir veiksmus, kuriais siekiama sušvelninti klimato kaitą ir prisitaikyti prie neišvengiamų klimato kaitos padarinių, būtina įvertinti tokius IPCC numatomus scenarijus, kurie atitinka ilgalaikius Paryžiaus susitarimo tikslus;
30. PRIMENA COP26 priimtą Glazgo klimato paktą, kuriame atitinkamos darbo programos ir pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) įsteigtos įstaigos raginamos apsvarstyti galimybę integruoti ir stiprinti su vandenynais susijusius veiksmus, taip pat sprendimą surengti metinį dialogą vandenynų ir klimato kaitos klausimais, siekiant sustiprinti klimato kaitos vandenynų atžvilgiu švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmus; PALANKIAI VERTINA 2022 m. birželio mėn. Bonoje surengtą pirmąjį metinį dialogą;

31. PRIMENA 2021 m. Pasaulio vandenynų įvertinimą (WOA II) kaip pagrindinį Jungtinių Tautų ataskaitų dėl jūrų aplinkos būklės teikimo ir jūrų aplinkos būklės vertinimo pasauliniu mastu nuolatinio proceso antrojo ciklo rezultata;
32. PABRĖŽIA klimato, biologinės įvairovės ir vandenynų sąsają ir tai, kad reikia nustatyti, įvertinti ir spręsti bendro poveikio ir grįžtamosios informacijos apie biologinę įvairovę ir jūrų ekosistemas bei jų funkcijas mechanizmus, įskaitant kritinius taškus, ir parengti priemones bei veiksmus, kuriais būtų mažinamas ir švelninamas šis poveikis, naudojantis geriausiais turimais moksliniais duomenimis;
33. PABRĖŽIA, kad reikia kurti ir naudoti gamtos procesais pagrįstus sprendimus siekiant sušvelninti klimato kaitą ir didinti mūsų vandenynų atsparumą;
34. PALANKIAI VERTINA tai, kad pradėta Mūsų vandenyno ir kitų vandenų atkūrimo iki 2030 m. misija²⁵, taip pat Prisitaikymo prie klimato kaitos misija, ir pagal jas vykdomą veiklą, visų pirma veiksmus, susijusius su pakrančių atsparumu, aktualiu su vandenynais susijusiems veiksams; RAGINA valstybes nares ir visus suinteresuotuosius subjektus bendradarbiauti su šiomis misijomis ir dėti bendras pastangas siekiant šių misijų tikslų, konkrečiais veiksmais prisidedant prie misijų chartijų;
35. PRIMENA ES įsipareigojimą iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, be kita ko, pasitelkiant tvarią ir atsinaujinančiąją vandenynų energiją, mažinant žvejybos, laivybos ir kitos jūrinės veiklos dekarbonizaciją; PABRĖŽIA ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą remti pradinės IMO išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio strategijos peržiūrą, siekiant ne vėliau kaip iki 2050 m. palaipsniui panaikinti tarptautinės laivybos per gyvavimo ciklą išmetamą ŠESD kiekį, laikantis Paryžiaus susitarimo su temperatūra susijusių tikslų, įskaitant tikslą siekti, kad temperatūros kilimas neviršytų 1,5 °C;

²⁵ COM(2021) 609 final.

36. REMIA energetikos pertvarką, kuria bus užtikrinta žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus dekarbonizacija; PRAŠO Komisijos pasiūlyti tinkamas priemones, be kita ko, atlikti specialų tyrimą, skirtą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriui, siekiant įvertinti išmetamo ŠESD kiekio poveikį pagal sektorius ir išanalizuoti sąnaudas ir galimybes, atsirandančias dėl įvairių turimų politikos galimybių, kuriomis būtų paspartinta tokia energetikos pertvarka Europos lygmeniu, atsižvelgiant į jos įvairovę ir konkrečius apribojimus, taip pat į galimybes plėtoti paskatų sistemas ir pritaikyti finansinę paramą, be kita ko, iš dalies pakeičiant atitinkamus teisės aktus, kuriais prisidedama prie tokios energetikos pertvarkos, kartu nekenkiant bendros žuvininkystės politikos tikslams;
37. PABRĖŽIA, kad svarbu užtikrinti laivybos ir jūrų transporto dekarbonizaciją ir pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir per gyvavimo ciklą išmetamo mažo ir nulinio ŠESD kiekio kuro naudojimo, kad būtų pasiekti Europos žaliojo kurso tikslai ir Paryžiaus susitarime nustatyti temperatūros tikslai, be kita ko, ateityje laivų, kuriems netaikomi privalomi tarptautiniai ir ES reikalavimai, atžvilgiu, įvertinus tokio plėtojimo naudą ir galimą poveikį; PRAŠO Komisijos apsvarstyti galimas priemones, kuriomis būtų remiama energetikos pertvarka ir dekarbonizacija, visų pirma skatinant mokslinius tyrimus, plėtrą ir investicijas į efektyvias bei novatoriškas technologijas;

Kova su jūros ir oro tarša

38. PALANKIAI VERTINA tai, kad paskelbtas Komisijos komunikatas „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“²⁶, kuriuo bus prisidėta prie jūros aplinkos gerinimo ES ir už jos ribų;
39. PABRĖŽIA, kad svarbu stiprinti 6-ojo ir 14-ojo DVT sinergiją, kad būtų paspartintas susijusių tikslų įgyvendinimas²⁷;

²⁶ COM(2021) 400 final.

²⁷ Visų pirma 6.3 ir 14.1 DVT.

40. PABRĖŽIA, kad būtina užtikrinti veiksmingą regioninį bendradarbiavimą bendradarbiavimo institucijose, pvz., pagal regionines jūrų konvencijas dėl jūros ir pakrančių aplinkos apsaugos; DAR KARTĄ PATVIRTINA ES ketinimą prisijungti prie Konvencijos dėl Juodosios jūros apsaugos nuo taršos;
41. PALANKIAI VERTINA IMO Jūrų aplinkos apsaugos komiteto (MEPC) 78-osios sesijos sprendimą, kuriuo pritariama tam, kad visoje Viduržemio jūroje būtų nustatytas sieros oksidų (SO_x) išskyrimo kontrolės rajonas (SECA), kuris turės būti priimtas 2022 m. gruodžio mėn. 79-ojoje MEPC sesijoje ir įsigalioji ne vėliau kaip 2025 m.; RAGINA tęsti darbą pagal Jungtinių Tautų aplinkos programos ir Viduržemio jūros regiono veiksmų plano (UNEP-MAP) Barselonos konvenciją dėl galimo būsimo azoto oksidų (NO_x) išskyrimo kontrolės rajono Viduržemio jūroje nustatymo remiantis tinkamais moksliniais tyrimais, kuriais grindžiamas nuodugnus poveikio vertinimo tyrimas, ir laikantis IMO taisyklių;
42. PABRĖŽIA ES ir jos valstybių narių pasiryžimą dirbti siekiant sėkmingai užbaigti IMO darbą, susijusį su povandeninio triukšmo skleidimo, kuris daro didelį poveikį jūrų biologinei įvairovei, mažinimu; ir REMIA būsimų itin jautrių jūros rajonų šiaurės vakarų Viduržemio jūros Prancūzijos, Italijos, Ispanijos ir Monako jurisdikcijai priklausančiuose vandenyse nustatymą, siekiant užkirsti kelią didelių banginių būrio gyvūnų ir laivų susidūrimams ir sumažinti jų skaičių;
43. PABRĖŽIA, kad reikia toliau tobulinti privalomus tarptautinius ir ES reikalavimus, taikomus komerciniams laivams, siekiant užkirsti kelią oro ir jūros taršai ir ją dar labiau mažinti, toliau atliekant darbą, susijusį su, be kita ko, galimų būsimų NO_x išskyrimo kontrolės rajonų nustatymu remiantis poveikio vertinimo tyrimais pagal IMO taisykles, apribojant nuotekų išleidimą iš atvirojo ciklo plautuvų tam tikruose rajonuose ir sugriežtinant nuotekų išleidimo reikalavimus;

44. PALANKIAI VERTINA JT aplinkos asamblėjos (UNEA-5) rezoliuciją 5/14, kuria siekiama panaikinti taršą plastiką sprendžiant viso plastiko gyvavimo ciklo klausimus ir kuriant žiedinę plastiko ekonomiką, įskaitant jo gamybą, projektavimą, naudojimą ir atliekų tvarkymą aplinkai saugiu būdu; PAKARTOJA ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą aktyviai dalyvauti derybose siekiant sudaryti plataus užmojo tarptautinį teisiškai privalomą susitarimą, kad per nustatytą laiką būtų panaikinta tarša plastiką, be kita ko, jūros aplinkoje ir, kai įmanoma, esama tarša plastiką;
45. PALANKIAI VERTINA pagal IMO strategiją ir veiksmų planą vykdomą darbą, kuriuo siekiama spręsti iš laivų į jūrą išmetamų plastiko šiukšlių klausimą, reikalaujant, kad iki 2025 m. iš laivų nebūtų išmetama jokių plastiko atliekų, ir TEBĖRA įsipareigojusi aktyviai dalyvauti rengiant priemones, kuriomis siekiama norimų plano rezultatų, be kita ko, gerinti pranešimą apie prarastus žvejybos įrankius ir privalomą žvejybos įrankių ženklimą pagal MARPOL konvenciją, bendradarbiaujant su žuvininkystės sektoriumi, regioninėmis žvejybos valdymo organizacijomis ir regioninėmis jūrų konvencijomis;
46. PABRĖŽIA, kad valstybės narės turi vykdyti mokslinius tyrimus ir plėtoti geriausią aplinkosaugos praktiką bei geriausius prieinamus gamybos būdus (GPGB), siekdamas spręsti įprastinių, cheminių ir sprogstamųjų šaudmenų išmetimo į jūrą problemą, ir RAGINA valstybės nars ir tarptautines organizacijas aktyviai tarpusavyje bendradarbiauti siekiant nustatyti sistemingą į jūrą išmetamų pavojingų medžiagų, keliančių grėsmę jūros aplinkai, valdymą, taip pat išnagrinėti galimus ES finansavimo šaltinius;

III. Jūrų saugumo ir saugos jūroje užtikrinimas

Jūrų saugumas

47. YRA labai susirūpinusi dėl didėjančios geopolitinės įtampos ir jos žalingo poveikio jūrų saugumui, kaip parodė Rusijos agresija prieš Ukrainą, dėl kurios padidėjo nestabilumas ir nesaugumas, ypač Juodosios jūros, Azovo jūros ir Baltijos jūros regionuose, o šalutinis to poveikis galėtų turėti įtakos visos Viduržemio jūros, Šiaurės jūros ir Atlanto vandenyno kaimyniniams baseinams;

48. PRIPAŽĮSTA, kad valstybės narės jūrų srityje yra nustčiusios konkrečius nacionalinio saugumo ir gynybos reikalavimus, į kuriuos būtina atsižvelgti;
49. PRIMENA, kad jūrų saugumas yra neatsiejama visapusiško požiūrio į vandenynų valdymą dalis ir kad ES stiprina savo, kaip pasaulinį jūrų saugumą užtikrinančio subjekto, vaidmenį savo teritorijoje ir už jos ribų; šiuo atžvilgiu taip pat PRIMENA, kad partnerystė su NATO tebėra itin svarbi, be kita ko, jūrų srityje, ir laikantis ES strateginio kelrodžio, kad mūsų abipusiškai naudingas bendradarbiavimas ir bendras darbas stiprinant jūrų saugumą bus tęsiamas laikantis įtraukumo, abipusiškumo, atvirumo ir skaidrumo principų, taip pat abiejų organizacijų sprendimų priėmimo autonomiškumo principų; taip pat PRIMENA, kad partnerystė su IMO tebėra vienas iš pagrindinių elementų siekiant užkirsti kelią tyčinių neteisėtų veiksmų, kurie galėtų turėti įtakos laivams ir uostų įrenginiams, grėsmei; ir šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, koks svarbus nacionalinių valdžios institucijų indėlis stiprinant laivų ir uostų įrenginių apsaugą;
50. PRIMENA, kad svarbu atitinkamai sudaryti palankesnes sąlygas ES ir valstybių narių regioninių jūrų iniciatyvų, kuriomis siekiama kompleksinių tikslų, komunikacijai bei koordinavimui ir visapusiškai pasinaudoti visomis turimomis ES civilinės ir karinės politikos kryptimis, įrankiais ir priemonėmis;
51. PABRĖŽIA, kad svarbu skubiai padidinti ES ypatingos svarbos jūrų infrastruktūrą, pvz., visų pirma jūrų kabelių ir vamzdynų, atsparumą, taip pat dėti daugiau pastangų sprendžiant kibernetinio saugumo klausimus jūrų srityje; šiuo atžvilgiu PALANKIAI VERTINA pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl Sąjungos suderinto požiūrio į ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumo didinimą²⁸, kuriame valstybės narės šiame kontekste RAGINAMOS imtis skubių bei veiksmingų priemonių ir bendradarbiauti tarpusavyje, su Komisija ir kitais atitinkamais subjektais;

²⁸ Dok. 13713/22.

52. AKCENTUOJA, kad nacionalinių ir ES lygmens jūrų stebėjimo sistemų sąveikumo ir sujungiamumo didinimas, kurį galima užtikrinti vykdant projektą dėl bendros dalijimosi informacija aplinkos, yra nuolatinis ir svarbus tikslas siekiant didinti informuotumą apie padėtį jūroje, taigi ir užtikrinti geresnį jūrų valdymą;
53. PABRĖŽIA pakrančių apsaugos pajėgų funkcijų įnašą į ES jūrų saugumą; RAGINA toliau plėtoti ES valstybių narių tvirtesnio bendradarbiavimo, keitimosi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais iniciatyvas šioje srityje ir PALANKIAI VERTINA tai, kad priimta Komisijos rekomendacija dėl bendradarbiavimo vykdant pakrančių apsaugos funkcijas praktinio vadovo²⁹;
54. LAUKIA KOMISIJOS ir vyriausiojo įgaliotinio pasiūlymų dėl ES jūrų saugumo strategijos ir jos veiksmų plano atnaujinimo;

Sauga jūroje ir deramų darbo sąlygų užtikrinimo skatinimas visame pasaulyje

55. PABRĖŽIA, kad žvejybos, jūrų ir jūroje vykdomų jūrų mokslinių tyrimų sektoriams būdingos sudėtingos, pavojingos ir didelės rizikos darbo sąlygos;
56. PRIMENA, kad ES skatina deramą darbą žuvininkystės sektoriuje atsižvelgiant į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO), Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) ir JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) tikslus; PALANKIAI VERTINA tai, kad paskelbtas Komunikatas dėl deramo darbo visame pasaulyje siekiant visuotinės teisingos pertvarkos ir tvaraus ekonomikos atsigavimo³⁰;
57. PALANKIAI VERTINA tai, kad ES teisės aktuose kodifikuotos nuostatos dėl minimalaus jūrininkų rengimo³¹ pagal 1978 m. IMO Tarptautinę konvenciją dėl jūrininkų rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų;

²⁹ C(2021) 5310 final.

³⁰ Dok. COM(2022) 66 final.

³¹ 2022 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2022/993 dėl minimalaus jūrininkų rengimo (OL L 169, 2022 6 27, p. 45–90).

58. RAGINA paspartinti IMO 2012 m. Keiptauno susitarimo, kuriuo nustatomi žvejybos laivų saugos standartai, ratifikavimą;
59. RAGINA valstybes nares skubiai ratifikuoti TDO konvenciją Nr. 188 dėl darbo žvejybos sektoriuje, pagal kurią vėliavos valstybė gali tikrinti ir kontroliuoti socialinių normatyvų laikymąsi žvejybos laivuose, taip pat IMO STCW-F Konvenciją dėl žvejų rengimo ir budėjimo normatyvų; taip pat PRAŠO Komisijos apsvarstyti galimybę į ES teisės aktus perkelti TDO konvencijos Nr. 188 tikrinimo ir socialinio sertifikavimo priemones;

IV. Žinių apie vandenynus kaupimas

60. PALANKIAI VERTINA tai, kad pasirašyta nauja Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų ir inovacijų aljanso deklaracija, kuria nustatyti bendri tolesni bendradarbiavimo vandenynų mokslinių tyrimų srityje Atlanto vandenyne – nuo ašigalio iki ašigalio – veiksmai ateinančiam dešimtmečiui;
61. PRITARIA tam, kad iki 2024 m. būtų sukurta Europos skaitmeninio vandenyno dvynio pagrindinė infrastruktūra, kuri prisidėtų prie pasaulinio vandenynų valdymo ir tvarios mėlynosios ekonomikos, atsparumo klimato kaitai ir biologinės įvairovės išsaugojimo, be kita ko, teikiant ES paramą pagal Mūsų vandenyno ir kitų vandenų atkūrimo iki 2030 m. misiją, Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklą (EMODNet), kosmoso programas „Copernicus“ ir GALILEO, siekiant sutelkti žinias apie vandenynus, modeliuoti vandenynus, išbandyti veiksmų scenarijus ir užtikrinti, kad žinios apie vandenynus būtų lengvai prieinamos politikos formuotojams, mokslininkams, privatiems suinteresuotiesiems subjektams ir piliečiams;
62. PRIMENA, kad Europos vandenynų mokslas prisideda prie JT vandenynų mokslo dekados siekiant darnaus vystymosi (UN DOS), kuriai vadovauja UNESCO Tarpyvyriausybinė okeanografijos komisija (IOC-UNESCO), ir prie JT ekosistemų atkūrimo dekados, remiant ir nukreipiant JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m., visų pirma 13-ojo, 14-ojo ir 17-ojo DVT, įgyvendinimą;

63. AKCENTUOJA, kad Europoje reikia mokslinių tyrimų laivų ir Europos tyrėjams skirto tarpvalstybinio prieigos mechanizmo tokiuose laivuose, taip pat autonominių stebėjimo sistemų ir platformų, atsižvelgiant į įvairiapusį jų vaidmenį remiant jūrų mokslą ir vandenynų stebėjimą; RAGINA valstybes nares remti tokias infrastruktūras ilgalaikėmis investicijomis;
64. LAUKIA Komisijos iniciatyvos dėl vandenynų stebėjimo, kuria būtų siekiama užtikrinti nuoseklų požiūrį į Europos vandenynų stebėjimą;
65. RAGINA dėti daugiau pastangų siekiant stiprinti glaudesnę tyrėjų, suinteresuotųjų subjektų, sprendimus priimančių asmenų ir piliečių bendradarbiavimą žinių apie vandenynus kaupimo srityje Europoje ir už jos ribų; REMIA visuomenės, ypač jaunimo, telkimą pasitelkiant bendrą kūrybą ir bendrą projektavimą, piliečių mokslą, švietimą, su žiniomis ir sąmoningumu susijusius veiksmus, taip pat aktyvaus valdymo skatinimą ir savanorišką veiklą, siekiant įtraukti visuomenę ir padėti paspartinti būtinus transformacinius pokyčius, kurie būtini siekiant atkurti vandenynus ir vandenį; PALANKIAI VERTINA tai, kad Europoje toliau dedamos su žiniomis apie vandenynus susijusios pastangos vis dar įgyvendinant ES masto žinių apie vandenynus iniciatyvą „EU4 Ocean coalition“, ir Komisijos ir IOC-UNESCO susitarimą remti ir propaguoti ES masto žinių apie vandenynus iniciatyvą („EU4 Ocean coalition“), kuria prisidedama prie UN DOS;
66. PABRĖŽIA, kad tarpdalykinė mokslo ir politikos sąsaja yra vertinga vertinant žinias ir remiant politikos formavimą, kad būtų skatinama užtikrinti vandenynų gyvybingumą ir tvarumą; PRAŠO Komisijos išnagrinėti galimybes sukurti tarpdalykinę mokslo ir politikos sąsają vandenynų tvarumo srityje – „Tarpvyriausybines vandenynų tvarumo komisiją“ (IPOS), atsižvelgiant į turimas atitinkamas ekspertines žinias, *inter alia*, IPCC ir IPBES su vandenynais susijusį darbą ir pripažįstant visa apimantį darbą, vykdomą pagal Jungtinių Tautų reguliarių ataskaitų apie jūros aplinkos būklę teikimo ir šios būklės vertinimo pasaulio mastu procesą.